

70-lecie

Polskiego Wydziału Lekarskiego na Uniwersytecie w Edynburgu

W dniach 2 – 4 maja 2011 roku w Edynburgu odbyły się obchody 70. rocznicy utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego. Na uroczystości przybyło wielu znakomitych lekarzy z całego świata, w tym trzech absolwentów: 88-letnia Anna Sokołowska z Kanady, 90-letni Zbigniew Sobol z USA i 92-letnia Halina Marszałek-Lewicka z Wielkiej Brytanii. Była także wdowa po doktorze Olgierdzie Rymaszewskim – Aleksandra Rymaszewska, również z Wielkiej Brytanii. Nawiązano telefoniczne połączenie z 95-letnim profesorem Czesławem Urichem z Harrow, nieopodal Londynu, oraz połączenie internetowe ze 100-letnim prof. Łukaszem Kulczyckim z USA, którzy ze względów zdrowotnych nie mogli przyjechać.

Prof. Łukasz Kulczycki odczytał list ze wspomnieniami sprzed 70 lat, który uczestnicy przyjęli z ogromnym wzruszeniem. A było to tak...

1 września 1939 roku rozpoczęła się tragedia milionów ludzi w Europie, w tym narodu polskiego. Kolejnym ciosem zadany Polsce był upadek Francji w czerwcu 1940 roku, który spowodował wyjazd tysięcy żołnierzy, marynarzy oraz uchodźców do Szkocji. W szeregach wojska było wielu lekarzy, studentów medycyny oraz wykładowców z Uniwersytetów: w Krakowie, we Lwowie, w Poznaniu, Wilnie i Warszawie. Pułkownik Irvin Fortescue wraz z pułkownikiem A. Kurtzem sporządzili plan podtrzymywania umiejętności klinicznych, praktykowali w szpitalu wojskowym, na zamku w Edynburgu oraz na Wydziale Medycznym Uniwersytetu w Edynburgu. Ich znajomość z dowódcą szpitala wojskowego oraz członkiem kadry naukowej Uniwersytetu – podpułkownikiem Francisem Crewem, okazała się początkiem nowego rozdziału w historii polskiej medycyny podczas II wojny światowej. W roku 1941 utworzono Polski Wydział Lekarski na Uniwersytecie w Edynburgu. Była to

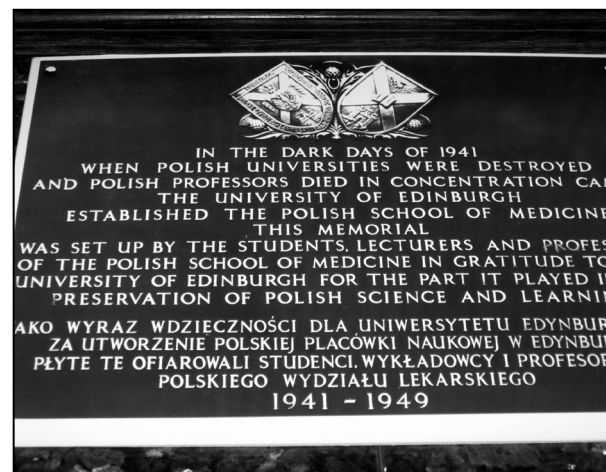
pierwsza i ostatnia inicjatywa tego typu w zakresie polskich uczelni medycznych na świecie. Założycielem i pierwszym dziekanem Wydziału Lekarskiego był prof. Antoni Jurasz, chirurg z Uniwersytetu Poznańskiego. W 1945 roku stanowisko to objął prof. Tadeusz Rogalski z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, a następnie w 1946 roku prof. Jakub Rostowski ze Lwowa.

Praktyki odbywały się w Szpitalu im. Paderewskiego, na terenie szpitala Western General Hospital, który został utworzony z inicjatywy szkockiego Ministerstwa Zdrowia i Komitetu Zdrowia Społecznej Rady Miejskiej w Edynburgu. Pacjentami byli ranni i chorzy z Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej oraz polscy cywile z Wielkiej Brytanii. Szpital zapewniał także kształcenie poddyplomowe. Niestety, w 1947 roku szpital zamknięto, a prof. Juraszowi nie udało się znaleźć nowego miejsca dla siedziby szpitala. Do 2010 roku budynek szpitala był używany do różnych celów, ale nazwa „Szpital Paderewskiego” przetrwała. W 2010 roku budynek Szpitala Paderewskiego został wyburzony, a na jego miejsce wybudowano zakład opieki nad ludźmi w podeszłym wieku, który do tej chwili znajdował się w Rogal Victoria Hospital.

Polski Wydział Lekarski na Uniwersytecie w Edynburgu istniał do 1949 roku. Stanowił centrum działalności akademickiej, nauczania studentów oraz przeprowadzania badań naukowych. Ukończyło go 336 studentów (cywilnych i wojskowych). Część z nich wróciła do swoich jednostek wojskowych, ale już jako lekarze, gdzie kontynuowała walkę o wolność.

15 listopada 1949 roku dziekan Rostowski spełnił swój ostatni obowiązek – odsłonił istniejącą do dzisiaj tablicę pamiątkową na dziedzińcu Wydziału Medycznego Uniwersytetu w Edynburgu, na Teviot Place.

W czerwcu 1966 roku, z okazji 25. rocznicy powstania Polskiego Wydziału

Lekarskiego w Edynburgu, został zorganizowany pierwszy światowy zjazd absolwentów i byłych pracowników. Od tego czasu co 5 lat odbywają się takie zjazdy. Związki z Uniwersytetem w Edynburgu wzmocniło powstanie Funduszu Pamięci Polskiego Wydziału Medycznego, założonego w 1986 roku. Do dziś dnia wspomaga on młodych lekarzy i naukowców z Polski podczas studiów i badań naukowych na Uniwersytecie w Edynburgu. Ponadto, w 1986 roku dr Wiktor Tomaszewski utworzył Kolekcję Historyczną Polskiego Wydziału Lekarskiego. Zarówno fundusz, jak i kolekcja przypominają o tym, co można osiągnąć dzięki współpracy podjętej nawet w ekstremalnych warunkach. Są także świadectwem niezwyklej lojalności i sympatii absolwentów, pracowników i przyjaciół.

Obecnie opiekę nad Funduszem w Edynburgu sprawuje dr Maria Długolecka-Graham, która była także głównym organizatorem uroczystości. Dzięki jej zaangażowaniu i poświęceniu idea Polskiego Wydziału Lekarskiego, zrodzona 70 lat temu, jest żywa do dziś.

Anna Moniuszko-Malinowska

Asystent w Klinice
Chorób Zakaźnych i Neuroinfekcji UMB.